Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul central, judecător – Guțan Vitalie
Dosarul nr. 2ai-8/25
2-20117908-02-2ai-17012025

D E C I Z I E

19 februarie 2025 municipiul Chișinău

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ și în materie de insolvabilitate, reorganizare și dizolvare a persoanelor juridice din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

în componența:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
judecători Braga Angela și Cașcaval Andrei

examinând în procedură scrisă, apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat,
împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 17 octombrie 2024, emisă în cadrul procedurii de insolvabilitate intentată față de SRL ”Shubar Group”,
referitor la cererea înaintată de Serviciul Fiscal de Stat împotriva lui Baciu Alexandru cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere al debitorului insolvabil SRL ”Shubar Group”,

a c o n s t a t a t:

Circumstanțele cauzei:

La 23 ianuarie 2024, în cadrul procesului de insolvabilitate intentat în privința SRL ”Shubar Group”, creditorul Serviciul Fiscal de Stat a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Baciu Alexandru, solicitând atragerea la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere al debitorului insolvabil SRL ”Shubar Group” și încasarea din contul pârâtului în contul masei debitoare a SRL ”Shubar Group”, a creanțelor fiscale validate și nestinse în sumă totală de 127.202,29 lei, constituită din creanțe chirografare de rangul III (plăți de bază) – 55.168,68 lei și creanțe chirografare de rangul VI (majorări de întârziere, amenzi) – 72.033,61 lei.

În motivarea cererii, creditorul a invocat că, în cadrul ședinței de validare a creanțelor, a fost recunoscut ca creditor chirografar al debitorului cu creanța validată în sumă totală de 127.202,29 lei, dintre care: creanțe chirografare de rangul III în sumă de 55.168,68 lei și creanțe chirografare de rangul VI în sumă 72.033,61 lei.

În același sens a indicat că, restanța față de Bugetul public național s-a format în baza dărilor de seamă prezentate de însuși contribuabil și a deciziei asupra cazului de

încălcare a legislației fiscale, obligații care n-au fost onorate de către debitor.

Având în vedere că debitorul SRL ”Shubar Group” nu dispune de careva bunuri ce ar putea fi valorificate întru stingerea creanțelor validate, iar pe conturile bancare lipsesc mijloacele financiare, creditorul consideră că unica modalitate de stingere a creanțelor validate ale Serviciului Fiscal de Stat este atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului prin prisma art. 247, 248 al Legii insolvabilității.

Mai indică că, conform informației din Sistemul informațional automatizat al Serviciului Fiscal de Stat, asociat cu cota de 50% al SRL ”Shubar Group” și director din 02 octombrie 2015 până la data intentării procesului de insolvabilitate este Baciu Alexandru.

Susține că, debitorul SRL ”Shubar Group” a fost supus controlului fiscal prin metoda verificării totale în legătură cu intentarea procesului de insolvabilitate, cu utilizarea metodelor și surselor indirecte, iar urmare a controlului fiscal efectuat, a fost încheiat actul de control nr. 5-707685 din 29 ianuarie 2020 și emisă decizia asupra cazului de încălcare fiscală nr. 663/286 din 08 februarie 2021, prin care au fost stabilite mai multe încălcări ale legislației.

Conform deciziei asupra cazului de încălcare a legislației fiscale nr. 663/286 din 08 februarie 2021, în baza prevederilor art. 133 alin. (2), pct. 14 și art. 241 Cod fiscal, pentru lipsa totală a contabilității, ceea ce a făcut imposibilă efectuarea controlului fiscal, s-a decis aplicarea amenzii în sumă de 40.000 lei, conform prevederilor art. 257 alin. (5) Cod fiscal.

Menționează că, completarea unor dări de seamă cu date necorespunzătoare sau neprezentarea acestora înseamnă denaturarea actului prin înscrierea unor operațiuni care nu au la baza date reale și care nu pot produce efecte juridice corespunzătoare, având ca scop principal sustragerea de la plata unor sume datorate bugetului de stat în interesul personal al membrului organului de conducere.

Afirmă că, este evident că conducerea SRL ”Shubar Group” și anume Baciu Alexandru, nu a respectat obligațiile ce îi revin în conformitate cu Legea insolvabilității în coroborare cu Legea contabilității, ceea ce a dus în cele din urmă, la prejudicierea intereselor atât ale întreprinderii, cât și ale creditorilor.

Neprezentarea contabilității și a dărilor de seamă la Serviciul Fiscal de Stat au generat inevitabil o serie de consecințe la calcularea și apariția datoriilor față de bugetul public, atât la plățile pentru impozitele pentru venit obținute din activitatea de întreprinzător, pentru impozitul pe venit reținut la sursa de plată precum și la apariția amenzilor, majorărilor de întârzieri și alte taxe calculate în urma controlului fiscal.

Concluzionează cu certitudine că, Baciu Alexandru, în calitatea sa de conducător și fondator al entității juridice, prin omisiune continuă a încălcat obligațiile prevăzute de mai multe acte normative cu privire la ținerea contabilității, fapt prin care a comis acțiuni prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității. Această omisiune a dus la încălcarea legislației fiscale, contabile, și a dat naștere unor obligații

pecuniare, omisiune care a durat până în momentul în care totalitatea încălcărilor au fost constatate de Serviciul Fiscal de Stat prin decizia enunțată supra.

Suplimentar, a menționat că, un alt temei care probează temeinicia cererii privind atragerea la răspundere subsidiară, constituie acțiunile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. h) a Legii insolvabilității, determinate prin nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14.

Astfel, conform datelor din Sistemul Informațional Automatizat al Serviciului Fiscal de Stat, debitorul a prezentat darea de seamă forma VENI2 (impozit pe venitul obținut din activitatea de întreprinzător), calculând suma obligației fiscale pentru clasificația bugetară respectivă în valoare de 146,52 lei, fără a stinge suma obligaților calculate.

Debitorul SRL ”Shubar Group” a prezentat dări de seamă, dar achitări întru stingerea obligațiilor față de BPN nu efectuat.

De altfel, debitorul nominalizat s-a aflat în incapacitate de plată începând cu data de 25 mai 2016, or, acesta era obligat, în conformitate cu prevederile art. 14 alin. (3) din Legea insolvabilității, în termen de 30 de zile să depună în instanța de insolvabilitate cererea introductivă privind intentarea procedurii de insolvabilitate față de sine, obligație neîndeplinită de către debitor, fapt care constituie temei pentru atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere prevăzut la art. 248 alin. (1) lit. h).

Deci, odată cu apariția incapacității de plată, care a survenit la 25 mai 2018, administratorul debitorului Baciu Alexandru, urma să depună cererea introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate, urmând să poarte răspundere pentru toate sumele apărute după expirarea termenului de 30 zile prevăzut de lege. Or, nedepunerea cererii introductive de către administratorul statutar al SRL ”Shubar Group”, a dus la acumularea restanței față de Serviciul Fiscal de Stat.

Pentru încălcarea legislației cu privire la insolvabilitate, manifestată prin nedepunerea de către debitor a cererii introductive, conducătorul SRL ”Shubar Group” - Baciu Alexandru Profir, a fost sancționat cu amendă contravențională conform procesului-verbal cu privire la contravenție seria MF nr. 169035 din 13 noiembrie 2019.

Astfel, membrul organului de conducere în calitatea acestuia de director al SRL ”Shubar Group” - Baciu Alexandru, a încălcat prevederile legale menționate supra și nu a manifestat diligenta corespunzătoare în vederea înaintării cererii introductive, aceasta fiind înaintată de creditorul Serviciul Fiscal de Stat la 24 septembrie 2020.

La caz consideră evident că Baciu Alexandru, în calitate de administrator al debitorului, neîntemeiat a omis termenul prevăzut de lege pentru depunerea cererii introductive cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate, faptă ilicită, care se încadrează în dispoziția art. 248 alin. (1), lit. h), caracterizată prin nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14 din Legea insolvabilității.

Soluția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 17 octombrie 2024, a fost respinsă cererea înaintată de Serviciul Fiscal de Stat împotriva lui Baciu Alexandru cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere a debitorului insolvabil SRL ”Shubar Group”.

Solicitarea apelantului:

La 29 octombrie 2024, Serviciul Fiscal de Stat a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 17 octombrie 2024, iar la 31 ianuarie 2025 a fost depusă cererea de apel motivată prin care a solicitat casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi decizii, prin care cererea cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, să fie admisă integral.

În motivarea cererii de apel, apelanta a indicat că, hotărârea contestată este neîntemeiată, instanța de fond examinând superficial motivele de fapt și de drept ale cauzei, cu interpretarea eronată a normelor de drept.

Astfel, reiterând circumstanțele de fapt și normele reflectate în cererea de chemare în judecată, apelanta a subliniat că, instanța de fond neargumentat a concluzionat că membrul organelor de conducere al SRL „Shubar Group” în persoana directorului/fondator Baciu Alexandru nu poate fi atras la răspundere subsidiară, or, reieșind din circumstanțele cauzei, este indubitabil că, Baciu Alexandru, poate fi tras la răspundere subsidiară prin prisma art. 248 alin. (1) lit. e), h) din Legea insolvabilității.

În susținerea pretențiilor înaintate, apelantul a menționat că, persoanele cu funcție de conducere a întreprinderii debitoare, nu au transmis administratorului autorizat documentele contabile ce țin de activitatea întreprinderii, fapt care servește aplicabilitatea prevederilor art. 248 alin. (1), lit. e) din Legea insolvabilității, pentru atragerea la răspundere subsidiară a lui Baciu Alexandru, anume pentru ținerea unei contabilități contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire.

Or, conform art. 7 alin. (2) al Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845-XII din 03 ianuarie 1992, în caz de încetare a activității, administratorul întreprinderii este obligat să transmită în arhiva de stat documentele ce fac parte din fondul Arhivistic al Republicii Moldova și documentele ce fac parte din personalul scriptic.

Potrivit art. 44 din Legea contabilității nr. 113 din 27 aprilie 2007, persoanele vinovate de încălcarea prezentei legi, care se eschivează de la ținerea contabilității, aplică incorect standardele de contabilitate, precum și cele care falsifică premeditat documentele primare, registrele contabile, situațiile financiare și rapoartele anuale, sunt trase la răspundere disciplinară, materială, administrativă sau penală, după caz, conform legislației în vigoare.

Conform art. 27 alin. (4) din Legea insolvabilității, în cazul în care informațiile și documentele prevăzute la alin. (3) nu sunt prezentate de către membrii organelor de conducere ale debitorului, aceștia vor fi trași la răspundere patrimonială subsidiară și/sau penală, sau contravențională, în modul stabilit de lege, iar administratorul provizoriu desemnat va reconstitui, în măsura posibilităților, informațiile și/sau documentele, cheltuielile urmând a fi încasate din contul persoanelor culpabile.

Astfel, prin ținerea unei contabilități contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire, așa cum este prevăzut la art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității, se înțelege săvârșirea acelor fapte ilicite, prin care se încalcă reglementările imperative ale Legii contabilității, indiferent dacă acestea reprezintă infracțiuni, contravenții sau simple delicte civile.

Cu referire la același aspect, apelantul menționează că, completarea unor dări de seamă cu date necorespunzătoare sau neprezentarea acestora înseamnă denaturarea actului prin înscrierea unor operațiuni care nu au la bază date reale și care nu pot produce efecte juridice corespunzătoare, având ca scop principal sustragerea de la plata unor sume datorate bugetului de stat în interesul personal al membrului organului de conducere.

În asemenea circumstanțe, Serviciul Fiscal de Stat consideră, că probele anexate la materialele cauzei atestă cu certitudine culpa membrului organelor de conducere a SRL „Shubar Group” pentru care entitatea a ajuns în stare de insolvabilitate imposibilitate.

Totodată, apelantul a reiterat temeiul de atragere la răspundere subsidiară prevăzut la art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității, determinat prin nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilii conform prevederilor art. 14.

Or, este evident că, insolvabilitatea întreprinderii s-a materializat prin incapacitatea acesteia de a-și onora obligațiile pecuniare față de creditori în perioada gestionării acesteia de către Baciu Alexandru care de altfel era obligat prin lege în asemenea circumstanțe, să depună în termenul legal cere introductivă, însă procesul de insolvabilitate a fost intentat la cererea introductivă depusă de creditorul Serviciul Fiscal de Stat.

Termenul declarării apelului:

Conform prevederilor art. 8 alin. (1) din Legea insolvabilității, hotărârile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu apel în termen de 15 zile de la data pronunțării dispozitivului, cu excepțiile prevăzute în prezenta lege. Termenul de apel, precum și apelul declarat nu suspendă executarea hotărârilor instanței de insolvabilitate.

Din lucrările cauzei rezultă că, hotărârea contestată cu apel a fost pronunțată de Judecătoria Chișinău, sediul central, din 17 octombrie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 29 octombrie 2024, respectiv, apelul a fost depus în termenul legal.

Aprecierea instanței de apel:

Verificând hotărârea contestată în raport cu criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Completul statuează că apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat urmează a fi respins cu menținerea hotărârii primei instanțe, din considerentele ce succed.

După cum rezultă din înscrisurile atașate la dosar, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 30 noiembrie 2020, emisă la cererea introductivă a Serviciului Fiscal de Stat, a fost intentat procesul de insolvabilitate și inițiată procedura simplificată a falimentului în privința debitorului SRL ”Shubar Group”.

Totodată, în cadrul ședinței de validare a creanțelor, au fost validate creanțele Serviciului Fiscal de Stat în sumă de 127.202, 29 lei, dintre care: creanțe chirografare de rangul III în sumă de 55168,68 lei și creanțe chirografare de rangul VI în sumă 72.033,61 lei.

La caz, invocând faptul că debitorul SRL ”Shubar Group” nu dispune de careva bunuri imobile sau mobile, iar pe conturile bancare lipsesc mijloacele financiare, Serviciul Fiscal de Stat a înaintat cerere împotriva administratorului SRL ”Shubar Group” - Baciu Alexandru, cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere a debitorului.

În materie de drept, potrivit dispozițiilor art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, la cererea administratorului insolvabilității/lichidatorului, a comitetului creditorilor sau a oricărui creditor care are interes legitim, instanța de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14; i) comiterea cu intenție a altor fapte care au cauzat insolvabilitatea debitorului.

Cu referire la obiectul cauzei, instanța de apel reține că, solicitând atragerea la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere al debitorului SRL ”Shubar Group” în persoana administratorului statutar Baciu Alexandru, Serviciul Fiscal de Stat și-a întemeiat cererea în baza prevederilor art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, făcând trimitere la: lit. e) - ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor

contabile, a documentelor de constituire și; lit. h) - nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14.

Astfel, potrivit art. 14 alin. alin. (1), (3) și (4) din Legea insolvabilității, debitorul este obligat să depună cerere introductivă dacă există unul din temeiurile prevăzute la art. 10. Debitorul este obligat să depună cerere introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin. (2) și la art. 10 alin. (2). Dacă debitorul nu depune cerere introductivă în cazurile și în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislația în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociații cu răspundere nelimitată și lichidatorii debitorului răspund subsidiar în fața creditorilor pentru obligațiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin. (3). Aceste persoane sânt trase la răspundere penală în conformitate cu legea.

De asemenea, instanța mai reține că acțiunea de tragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere este o acțiune a răspunderii civile delictuale ce reiese din prevederile art. 776 Cod civil, conform căruia, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii, dar și art. 1998 alin. (1) din același cod, care stipulează că, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În această ordine de idei, este de menționat că, pentru angajarea răspunderii civile delictuale, la caz, atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere și/sau de supraveghere a debitorului, urmează să fie întrunite anumite condiții și anume: să existe un prejudiciu, să existe o faptă ilicită, să existe un raport de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, iar fapta să fie săvârșită cu vinovăție, iar în caz de pluralitate, răspunderea persoanelor indicate este solidară, cu condiția că apariția stării de insolvabilitate să fie actuală sau anterioară perioadei în care și-au exercitat mandatul ori au deținut poziția, ce ar fi putut cauza insolvabilitatea debitorului.

În continuare, instanța de apel remarcă faptul că, răspunderea subsidiară reprezintă o formă a răspunderii juridice clasice, iar atragerea persoanei culpabile la măsurile coercitive ale statului prin intermediul instanțelor de judecată presupune stabilirea prin probe pertinente și concludente a următoarelor elemente esențiale: fapta ilicită, vinovăția, legătura cauzală dintre faptă și urmările provocate.

Prin urmare, pentru angajarea răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, este necesar ca aceste persoane să fi deținut calitatea de membru al organelor de conducere a debitorului insolvabil în sensul specificat la art. 247 alin. (2) din Legea insolvabilității la data intentării procesului de insolvabilitate sau pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

De asemenea, prin prisma prevederilor art. 1398 alin. (2) Cod civil, instanța de apel remarcă faptul că, se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei

ilicite și nu altul, adică, prejudiciul efectiv demonstrat, în cazurile expres prevăzute de lege.

Așadar, în sensul dispozițiilor menționate, se subînțelege că pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale îl constituie componența delictului civil, care la rândul său include: prejudiciu, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, și vinovăția. Acestea reprezintă condițiile generale de antrenare a răspunderii delictuale, iar lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege, când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

Astfel, legiuitorul identifică că pentru ca instanța de insolvabilitate să se pronunțe asupra antrenării răspunderii membrilor organelor de conducere ale debitorului, prin cererea de atragere la răspundere subsidiară, trebuie să se dovedească condițiile întrunirii elementelor răspunderii civile delictuale și anume: prejudiciul, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu și vinovăția.

În acest context, este de menționat că pentru intervenția răspunderii membrilor organelor de conducere ale debitorului, condițiile enumerate supra trebuie întrunite cumulativ, iar lipsa uneia conduce la lipsa răspunderii membrilor organelor de conducere care au contribuit la apariția stării de insolvabilitate a debitorului.

Contextual, potrivit art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

La caz însă, Serviciul Fiscal de Stat nu a demonstrat prin care anume fapte ilicite întreprinse de administratorul debitorului au dus la insolvabilitatea debitorului și respectiv prejudicierea creditorului.

Cu referire la argumentul formulat de Serviciul Fiscal de Stat precum că, administratorul SRL ”Shubar Group” urmează a fi tras la răspundere subsidiară prin prisma prevederilor art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității, Completul menționează că, temeiul respectiv stabilește posibilitatea atragerii la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale societății debitoare, precum și a oricărei alte persoane, care i-au cauzat insolvabilitatea, prin: 1. ținerea unei contabilități fictive; 2. ținerea unei contabilități contrare prevederilor legii; 3. contribuirea la dispariția documentelor contabile; 4. contribuirea la dispariția documentelor de constituire.

Prin ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, pot fi înțelese acțiuni care încalcă reglementările contabile în vigoare – reglementări care conțin dispoziții exprese în privința cerințelor unice și a mecanismului de reglementare a contabilității și raportării financiare în Republica Moldova.

De asemenea, pentru a putea reține temeiul prevăzut la art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității, urmează să se constate fapta săvârșită de către acesta, materializată prin una din acțiunile menționate la pct. 1 - 4.

La caz însă, reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat nu a prezentat probe pertinente și concludente cu referire la cele descrise.

Mai mult ca atât, instanța de apel menționează că, normele aplicabile speței, instituie posibilitatea atragerii răspunderii doar în baza dovezilor care să conducă la concluzia că, prin faptele enumerate de lege (invocate de Serviciul Fiscal de Stat) s-a cauzat insolvabilitatea. Concomitent, trebuie să fie confirmată vinovăția membrilor organelor de conducere a debitorului și, împreună cu îndeplinirea celorlalte condiții cerute pentru antrenarea răspunderii civile delictuale, trebuie dovedită vina/intenția direct a administratorului, or, simpla prezumție că insolvabilitatea firmei s-a produs ca urmare a conduitei administratorului, nu poate fi reținută ca mijloc de probă.

Din perspectiva legală, pentru atare cazuri de atragere a răspunderii administratorilor firmelor aflate în stare de insolvabilitate, urmează ca fapta ilicită să fie dovedită și constatată de către autoritatea fiscală, în conformitate cu legislația care reglementează modalitatea de evidență și ținere a contabilității.

Or, prin ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire, se înțelege săvârșirea acelor fapte ilicite, prin care se încalcă reglementările imperative ale Legii contabilității, indiferent dacă acestea reprezintă infracțiuni, contravenții sau simple delicte civile.

La caz, din analiza Actului de control fiscal nr. 5-707685 din 29 ianuarie 2021, rezultă că controlul a fost efectuat prin metode și din surse indirecte pentru perioada 01 ianuarie 2016 – 31 decembrie 2020, însă unica încălcare a contribuabilului SRL ”Shubar Group” este lipsa evidenței contabile, pentru care a fost amendat cu 40.000 lei.

De altfel, instanța de apel susține că, creditorul nu a demonstrat faptul că, neprezentarea declarațiilor cu privire la impozitul pe venit pentru perioada fiscală A/2018-A/2019, a generat apariția obligațiilor suplimentare la buget, neprezentarea declarațiilor privind TVA pentru perioadele fiscale L/08/2020-L/12/2020, au generat obligații suplimentare la buget și, respectiv, aceste împrejurări ar fi condus la insolvabilitatea persoanei juridice.

Mai mult ca atât, Colegiul susține aspectul expus de prima instanță, cu referire la contrazicerea în Actul de control fiscal nr. 5-707685 din 29 ianuarie 2021, unde în partea descriptivă organul fiscal constată că neprezentarea declarațiilor privind TVA pentru perioadele fiscale L/08/2020-L/12/2020, nu au generat obligații suplimentare la buget, iar la concluzii indică că neprezentarea declarațiilor privind TVA pentru perioadele fiscale L/08/2020-L/12/2020, au generat obligații suplimentare la buget, dar nu indică mărimea lor.

La fel și pentru perioada fiscală A/2016 nu au fost stabilite careva obligații fiscale

la impozitul pe venit.

În altă ordine de idei, Completul consideră oportun de a reține că, potrivit explicațiilor reprezentantul pârâtului în ședința de judecată a instanței de fond, Baciu Alexandru locuiește peste hotare și nu a cunoscut până la începutul anului 2024, despre intentarea procesului de insolvabilitate față de SRL ”Shubar Group”, or, dânsul deține toată contabilitatea debitorului, însă nimeni nu a solicitat-o.

Respectiv, în condițiile în care la materialele cauzei lipsesc înscrisuri care să confirme că Baciu Alexandru, ar fi cunoscut despre intentarea procesului de insolvabilitate față de SRL ”Shubar Group” până în anul 2024, și de consecințele acestui fapt, printre care și obligația de a preda toate actele și contabilitatea întreprinderii, instanța de apel consideră că prima instanță întemeiat a respins pretențiile înaintate de creditorul Serviciul Fiscal de Stat prin prisma art. 248 alin. (1), lit. e) din Legea insolvabilității.

În susținerea concluziei instanței de fond, Completul reiterează că, comiterea acestor abateri de la legislația fiscală și anume – neprezentarea documentelor de evidență contabilă nu poate constitui generarea stării de insolvabilitate a SRL ”Shubar Group”.

Complementar, cu referire la aspectul ținerii unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire, instanța notează că, însuși organul fiscal a remarcat că, estimarea obligațiilor fiscale ale SRL ”Shubar Group” s-a efectuat în baza informațiilor din Sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat, datele din dările de seamă prezentate de către contribuabil.

Respectiv, se constată faptul că debitorul a deținut evidența contabilă și a prezentat dări de seamă corespunzător obligațiilor sale.

Totodată, instanța de apel susține concluzia primei instanțe și, respectiv, consideră irelevante argumentele apelantului cu referire la tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a debitorului SRL ”Shubar Group”, în temeiul prevăzut la art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității, or, potrivit art. 14 din legea citată, debitorul este obligat să depună cerere introductivă și în cazul în care: a) executarea integrală a creanțelor scadente ale unui sau ale mai multor creditori poate cauza imposibilitatea satisfacerii integrale la scadență a creanțelor celorlalți creditori; b) în cadrul lichidării, care se efectuează conform altor legi, devine evident că debitorul nu poate satisface integral creanțele creditorilor. Debitorul este obligat să depună cerere introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin. (2) și la art. 10 alin. (2).

De asemenea, conform art. 10 din Legea insolvabilității, intentarea unui proces de insolvabilitate presupune existența unui temei general sau special. Temeiul general de intentare a unui proces de insolvabilitate constă în incapacitatea de plată a debitorului. Temeiul special de intentare a unui proces de insolvabilitate constă în supra îndatorarea debitorului în cazul în care acesta este persoană juridică responsabilă de

creanțele creditorilor în limitele patrimoniului său. În acest caz, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activității lui dacă acest fapt este posibil.

Respectiv, în vederea determinării începerii curgerii termenului de depunere a cererii introductive, este necesar pentru început de a fi stabilit momentul survenirii temeiului de intentare a procesului de insolvabilitate în raport cu societatea debitoare.

De altfel, deși incapacitatea de plată definită de art. 2 din Legea insolvabilității, ca fiind o situație financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea lui de a-și executa obligațiile pecuniare scadente, inclusiv obligațiile fiscale, Completul menționează că acesta nu de fiecare dată este determinativă pentru înaintarea cererii introductive, or, incapacitatea de plată și, respectiv, apariția efectului stării de insolvabilitate a întreprinderii, urmează să fie demonstrate prin probe determinate în sensul art. 117-118 Cod de procedură civilă.

Or, simplul fapt al nedepunerii cererii introductive nu poate fi reținută drept circumstanță esențială care să determine momentul survenirii incapacității de plată a societății debitoare, deoarece, reieșind din prevederile Legii insolvabilității, incapacitatea de plată poate fi apreciată doar prin raportarea la întreaga situație patrimonială a întreprinderii, inclusiv existența de creanțe față de persoane terțe, dispunerea de bunuri imobile și/sau mobile, existența de mijloace financiare în casierie sau pe conturile bancare deținute în instituții financiare, etc, iar asemenea circumstanțe nu derivă din declarațiile apelantului și nu au fost stabilite de instanță în baza probelor prezentate.

În contradictoriu cu argumentele apelantului despre aluzia de culpă a organului de conducere în raport cu activitatea SRL ”Shubar Group”, instanța de apel subliniază că, reieșind din prevederile art. 15 alin. (1) din Legea insolvabilității, fondatorii (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvabilitate intenționată) poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în cazul insolvabilității debitorului din culpa acestora.

Suplimentar, în conformitate cu art. 130 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

În vederea aprecierii aplicabilității la caz al instituției răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere a debitorului, Completul adnotează că, recurgerea la datele cuprinse în raportul administratorului insolvabilității se dovedește a fi utilă și datorită faptului că aceasta cuprinde o analiză complexă a situației economice a debitorului din ultimii trei ani anterior declanșării procesului de insolvabilitate,

cauzele și împrejurările care au adus debitorul în această situație, precum și după caz, persoanele, care prin faptele lor, au condus la apariția stării de insolvabilitate din ultimii trei ani, în baza informației actualizate din Registrul de stat al persoanelor juridice, precum și din alte registre publice în acest sens.

De asemenea, raportul va trebui să cuprindă analiza concretă a conduitei foștilor membri ai organelor de conducere și de supraveghere ale debitorului și/sau a oricărei alte persoane care ar fi putut contribui prin faptele sale la insolvabilitatea debitorului, dar și analiza complexă a circumstanțelor economico-financiare cu care societatea debitoare s-a confruntat.

Mai mult ca atât, administratorul insolvabilității/lichidatorul va analiza oportunitatea angajării răspunderii personale patrimoniale a membrilor organelor de conducere și de supraveghere a debitorului prin raportare la toate faptele enumerate la art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, iar analiza va cuprinde cel puțin perioada suspectă de 3 ani anteriori deschiderii procedurii de insolvabilitate, în care se poate cere anularea actelor și transferurilor patrimoniale frauduloase, în condițiile legii.

La caz, instanța de apel reține că, apelantul nu a prezentat probe pertinente și admisibile care să dovedească faptul că este cunoscut momentul survenirii incapacității de plată a debitorului SRL ”Shubar Group” și faptul că anume administratorul acesteia se face culpabil de survenirea acestei stări.

De altfel, Actul de control fiscal nr. 5-707685 din 29 ianuarie 2021 a fost întocmit după intentarea procesului de insolvabilitate, iar unica sancțiune aplicată a fost amenda de 40.000 lei pentru lipsa evidenței contabile, care însă nu poate fi luată în calcul la aprecierea momentului apariției stării de insolvabilitate.

Respectiv, în speța dedusă judecății nu sunt întrunite condițiile tragerii la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil în baza temeiurilor invocate și analizate, iar prin urmare, instanța de insolvabilitate just a conchis asupra netemeiniciei cererii de atragere la răspundere subsidiară și a respins acțiunea.

Instanța de apel mai notează că, membrii organelor de conducere nu răspund pentru o simplă incapacitate managerială, ci pentru săvârșirea unor fapte cu caracter ilicit, astfel că în practică există tendința de a califica această formă a răspunderii ca având caracter delictual în toate situațiile.

Concluzionând în acest sens, instanța notează că, din sensul prevederilor legale citate supra, se poate deduce că cererea de chemare în judecată formulată în scopul antrenării răspunderii membrilor organelor de conducere, care prin activitatea lor au contribuit la ajungerea persoanei juridice în stare de insolvabilitate, trebuie să cuprindă în mod expres identificarea exactă a acestor persoane, faptele pentru care sunt considerate a fi responsabile, precum și dovezile pe care se sprijină cererea, în sensul art. 118 Cod de procedură civilă.

Analizând situația de fapt din speța dată, în raport cu probele anexate la dosar, instanța de apel menționează că concluzia instanței de insolvabilitate despre

necesitatea respingerii cererii cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvabil este justă, având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, în conformitate cu prevederile art. 130 din Codul de procedură civilă. Actul de dispoziție al instanței de insolvabilitate a fost adoptat cu respectarea normelor de procedură și cu aplicarea corectă a normelor de drept material.

În altă ordine de idei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6§1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25. 02. 1995, nr. 26561/1995).

Complementar, reținând dispozițiile art. 248 alin. (5) din Legea insolvabilității, este de menționat că, termenul de prescripție pentru acțiunea prevăzută la alin. (1) este de 3 ani. Termenul începe să curgă de la data în care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat insolvabilitatea, **dar nu mai târziu de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolvabilitate**.

Astfel, dat fiind faptul că hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, prin care s-a constatat insolvabilitatea SRL ”Shubar Group” a fost emisă la 30 noiembrie 2020, cererea cu privire la atragerea la răspundere subsidiară urma a fi depusă nu mai târziu de 30 noiembrie 2022, iar luând drept punct de reper decizia asupra cazului de încălcare fiscală nr. 663/286 din 08 februarie 2021, prin care au fost stabilite mai multe încălcări ale legislației, cererea cu privire la atragerea la răspundere subsidiară urma a fi depusă nu mai târziu de 08 februarie 2023.

Cu toate acestea, după cum rezultă din împrejurările cauzei, cererea creditorului Serviciul Fiscal de Stat privind atragerea la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere al debitorului insolvabil SRL ”Shubar Group” datează din 23 ianuarie 2024, adică, cu omiterea vădită a termenilor prevăzuți pentru adresare cu astfel de cerere.

Față de cele ce preced, Completul ajunge la concluzia de a respinge apelul înaintat de Serviciul Fiscal de Stat, și a menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 17 octombrie 2024.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, art. art. 385 lit. a), 389-390, 394 Cod de procedură civilă, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ și în materie de insolvabilitate, reorganizare și dizolvare a persoanelor juridice din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e :

Se respinge apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 17 octombrie 2024, emisă în cadrul procedurii de insolvabilitate intentată față de SRL ”Shubar Group”, la cererea înaintată de Serviciul Fiscal de Stat împotriva lui Baciu Alexandru cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere al debitorului insolvabil SRL ”Shubar Group”.

Decizia este definitivă și irevocabilă din momentul pronunțării.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Braga Angela

Cașcaval Andrei